

POSUDEK VEDOUČÍHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název práce: **VLIV EMIGRACE RODIČŮ NA HODNOTOVOU ORIENTACI A MIGRAČNÍ CHOVÁNÍ DĚTÍ – PŘÍPADOVÁ STUDIE VYSOKOŠKOLSKÝCH STUDENTŮ V MOLDAVSKU**

Autor práce: **Eliška Masná**

1. Obsah práce

Cíle, výzkumné otázky, hypotézy (*přiměřenost cílů, geografický charakter a relevance cílů, teoretické podložení hypotéz aj.*)

Práce Elišky Masné se zabývá základní otázkou: jak ovlivňuje emigrační zkušenost rodičů jedince v průběhu dospívání a jaký vliv hraje tato zkušenost při jeho vlastním plánování budoucnosti ve vztahu k migraci. Jinými slovy, zkoumá, zda se obvykle dočasná ztráta jedno či obou rodičů výrazněji promítne do budoucího migračního chování dítěte, resp. mladého člověka. Autorku však nezajímala pouze přímá vazba na budoucí migrační chování, ale i širší proměny hodnot (včetně přenosu prvků životního stylu ze země cílové, ve které pracovali rodiče), význam rodiny resp. význam manželství i plánovaného demografického chování. Jasně formulovanou výzkumnou otázku si tak autorka logicky rozčlenila do několika dílčích podotázek. Hypotézy v pravém slova smyslu neformuluje, neboť užívá induktivní přístup, byť se dobře orientuje v nakumulovaných zkušenostech ze spíše sporého zkoumání daných problémů. Širší zarámování zkoumaného chování umožňuje její komunikace s vybranými teoriemi a koncepty – zejména jde o teorii kumulativních příčin, koncept transnacionalizace, teorii sítí a tzv. teorii „nové ekonomie pracovní migrace“. Tyto teorie a koncepty využívá jako určitý referenční rámec vhodně a citlivě.

Práce s literaturou (*teoretické ukotvení práce, diskuse a kritické zhodnocení literatury aj.*)

Práce s literaturou je dobrá. Používá podstatné tituly, které ke zkoumání daného problému byly publikovány.

Metodika práce (*vhodnost aplikovaných metod, kvalita a vhodnost použitých dat aj.*)

Autorka aplikuje v rámci své tzv. analytické indukce kvalitativní přístup pomocí semi-strukturovaných interview s vybranými informanty – 80 vybranými moldavskými vysokoškolskými studenty. Vytváří dva základní typy, které vymezuje zkušenost versus nezkušenost rodiny s mezinárodní migrací. Právě v těchto dvou skupinách, které symbolizují podstatu výzkumné otázky, zkoumá vybrané aspekty.

Zvolená metodologie i metodika se ukázala jako vhodná.

Co je nutné vysoce ocenit je skutečnost, že Eliška Masná byla schopna nejenom výzkum pomocí daných interview připravit, ale také jej zorganizovat a uskutečnit, přičemž vlastně velela malému výzkumnému týmu. To vše v neznámém prostředí cizí země, v prostředí jiného jazyka i odlišné kultury. Měla sice podporu projektu GAČRu a týmu GEOMIGRACE i dr. Kučery, nicméně konala velmi samostatně a ve výzkumném terénu se pohybovala úspěšně.

Analytická část práce (*správnost a interpretace výsledků, detailnost, struktura a provázanost analýzy*)

Autorka přistupuje poměrně kriticky ke svému zpracování i svým výsledkům; správně výsledky nepřeceňuje, vyzdvihuje komplexitu a interdisciplinaritu zkoumané problematiky. Je si vědoma nedostatků, které také jasně pojmenovává.

Mám následující malé kritické připomínky:

Místo příkladu dohody mezi Francií a Mauritiem by bylo možná vhodnější uvést příklad Ukrajinců v Polsku (str. 22).

Více okomentovat ve vztahu k analýze s pomocí indexu stáří by si zasloužil výrok: „Ideální je hodnota pod 9%“ (str. 35).

U citace výsledků z projektu NEXUS by mělo být uvedeno, o jaký výzkum jde, resp. na jakých datech je založen (např. str. 38).

Termín autorizovaný migrant není v české odborné literatuře obvyklý (např. str. 41).

Toto vysvětlení na str. 43 není příliš jasné: „Díky remitencím došlo nejen k celkovému nárůstu HDP, ale také ke zmírnění chudoby. The Household Budget Survey (HBS) ukazuje, že podíl remitencí ve všech domácnostech vzrostl ze 13,9 % na 17,1 %. Především na venkově se podíl remitencí zvýšil ze 16 % na 23 %. Co se týče městských oblastí, podíl je stabilní, kolem 12 % v roce 2012. Data z HBS také ukazují, že více než 22 % domácností těžilo v roce 2012 z remitencí. V roce 2008 bylo toto číslo nejvyšší, tedy 2,4 %, přičemž vyšší podíl těchto domácností byl na venkově - 29,5 % (De Lim 2014)“.

Závěry práce (*odpovědi na výzkumné otázky, zasazení závěrů do širšího kontextu výzkumu aj.*)

Jak bylo uvedeno, výsledky jsou poměrně opatrně, citlivě interpretovány. Jsou rovněž uváděny na pozadí existujících vybraných teorií a konceptů. V této souvislosti je třeba poznamenat, že autorka se neobrací ke všem konceptům. Některé totiž (např. koncept prvního demografického přechodu nebo finančních remitencí) v úvodní fázi práce představuje zbytečně ve velkém detailu, aniž by se více vázala k řešeným otázkám, resp. pojetí, jak jsou v práci pojednány. Naopak postrádám detailnější rozpracování - popis a explanaci teorie kumulativních příčin, se kterou se mohlo pracovat více. Rovněž tak se mohla více diskutovat Maslowova pyramida potřeb. To však nic neubírá na tom, že je autorka schopna – s limity, které si uvědomuje – jasně sdělit hlavní závěr práce, že totiž daná migrační rodičovská historie moldavské rodiny jednoznačně nepredikuje opětování migrační zkušenosti dítětem, resp. mladým členem (studentem vysoké školy) této rodiny. Toto základní sdělení pak dále správně rozvádí podle zkoumaných subtémat.

2. Formální náležitosti práce (zatrhněte Vaši volbu)

Formální úprava: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Stylistická úroveň: výborná / **velmi dobrá** / dobrá / nevyhovující

Citační úroveň: **výborná** / velmi dobrá / dobrá / nevyhovující

Komentář (vč. kvality grafiky, (ne)priměřenosti délky práce aj.)

Tradičních grafických příloh není mnoho. Je třeba ale ocenit přílohy, ve kterých je možné nalézt jak plná znění seznamů otázek pro obě zkoumané skupiny jak v moldavštině tak angličtině, tak rovněž přepisy vybraných odpovědí v obou jazykových mutacích.

3. Souhrn

Celkové zhodnocení práce (vč. přístupu studenta, přínosů práce, provázanosti teoretické a analytické části aj.)

Eliška Masná si definovala důležité výzkumné téma. Její práce prokázala, že studentka byla schopna si ono téma dále strukturovat, zvolit příslušné metodologické a metodické pochody, včetně definování si cílové populace a pak také dovedla úspěšně řídit minitým, který pod jejím vedením celý výzkum provedl. Výsledky analýzy citlivě interpretovala a dospěla k podnětným závěrům.

Předloženou práci **doporučuji** / nedoporučuji k obhajobě. (zatrhněte Vaši volbu)

Otázky k obhajobě

Jaké další podstatné, na jedné straně, geografické a na straně druhé, demografické aspekty výzkumu dané problematiky (obecně - „vlivu rodiny na migrační chování dětí“), by mělo do budoucna dále význam zkoumat?

Datum: 7.9.2018

Autor posudku: Dušan Drbohlav

Podpis: